

Program izvajanja programa posebnih nalog OOK za leto 2023¹

Polni naziv knjižnice:	Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem
Naslov (sedež):	Na gradu 1, 2390 Ravne na Koroškem
Odgovorna oseba:	Aljaž Verhovnik, direktor
Telefon:	02 87 05 424
Elektronska pošta:	Aljaz.verhovnik@knjiznica-ravne.si
Število potencialnih uporabnikov na območju OOK ² :	24.728

Vsebinski opis in specifikacija stroškov programa OOK za leto 2023

Koroška osrednja knjižnica je osrednja območna knjižnica za Koroško. Za širše območje Koroške (12 koroških občin) opravlja z zakonom določene vse štiri posebne naloge, ki ji jih nalaga Pravilnik o delovanju in financiranju osrednjih območnih knjižnic. Knjižnice na svojem območju strokovno povezuje v območno mrežo, ki zagotavlja kvalitetno in koordinirano izvajanje knjižnične dejavnosti. Knjižnice na območju, s katerimi sodeluje, so: Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec, Knjižnica Radlje ob Dravi; Knjižnica Dravograd. Pri izvajanju posebnih nalog knjižnica sledi veljavni zakonodaji, strokovnim priporočilom, usmeritvam nacionalne kulturne politike, navodilom ter strokovnim priporočilom NUK in sledimo naslednjim ciljem: zagotavljanje enakomernega razvoja knjižničnih storitev v splošnih knjižnicah območja, podpiranje njihove raznolikosti in razvijanje novih dejavnosti ter reševanje skupnih problemov, povečanje učinkovitosti in uspešnosti, hitrejša in kakovostnejša izvedba nalog javne službe v knjižnicah na območju osrednje območne knjižnice; večja učinkovitost in gospodarnost pri pridobivanju, obdelavi in posredovanju gradiva in informacij; izgradnja kvalitetne območne zbirke - obsežnejše in strokovno zahtevnejše - ki je dostopna vsem uporabnikom s širšega območja z upoštevanjem njihovih specifičnih potreb; z brezplačno medknjižnično izposajo in oddaljenim dostopom do informacij; sodelovanje knjižničarjev območja pri reševanju strokovnih vprašanj, pri izobraževanju in izmenjavi znanja; uveljavitev načela sodelovanja in koordinacije med splošnimi knjižnicami območja; nadaljevanje vzpostavitve zbirke naročenih in brezplačnih elektronskih virov v vseh splošnih knjižnicah Koroške; organiziranje enotnega sistema pridobivanja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva; ohranitev in dostopnost koroškega domoznanskega gradiva kot sestavnega dela slovenske pisne in kulturne dediščine; sodelovanje pri skupnem portalu za dostop do digitaliziranih domoznanskih zbirk območja in države (KAMRA); načrtna digitalizacija vsega za območje pomembnega gradiva – vzpostavitev enotnega sistema virtualne knjižnice; smiselno usmerjanje in izločanje knjižničnega gradiva območja, tako da se ohrani za območje pomembna kulturna dediščina ter ohranja in razvija zavest o identiteti pokrajine.

¹ V nadaljnjem besedilu: program OOK.

² Za izračun števila prebivalcev uporabite podatke iz javne objave Statističnega urada RS o številu prebivalcev s stalnim prebivališčem po občinah na dan 1. januarja 2022 – 2022H1 (dostopno: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/05V1006S.px>).

I. Vsebinski opis

1. Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij³

Vsebina:

Povečan izbor klasičnega knjižničnega gradiva bo predstavljalo gradivo iz obveznega izvoda. Gradivo bo obdelano v skladu s pravilnikom in bo uporabnikom osrednjih knjižnic območja na voljo za izposajo. Iz naslova obveznega izvoda predvidevamo prejem okoli 2.500 enot gradiva. Načrtujemo tudi nakup 2 e-virov: **Arhiv Večera** (od 1945 do danes), pomembno za splošne knjižnice na območju, ki časnika Večer v tiskani obliki ne shranjujejo; izmed vseh časnikov in časopisov je v Večeru največ člankov in prispevkov z našega območja. Nakup izvajamo samostojno. **Press Reader** omogoča bralno izkušnjo dnevnega časopisja v elektronskem okolju na računalniku ali preko pametnih naprav. Izbiramo lahko med več kot 7.600 naslovi dnevnega časopisja in revij, iz več kot 100 držav in v več kot 60 jezikih sveta, med njimi so tudi slovenski. Omogočen je oddaljen dostop. Nakup izvajamo v sodelovanju s Cosec. Naročniško razmerje zanj bomo podaljšali, ker je ob upoštevanju uporabe in vsebinskega področja njihova dostopnost za območje pomembna in nabava le-teh zato tudi upravičena. Območna zbirka (obvezni izvod in e-viri) bo namenjena uporabnikom širšega območja z osebno izposajo, brezplačno medknjižnično izposajo med vsemi knjižnicami na območju in oddaljenim dostopom do informacij za vse splošne knjižnice na območju. Osrednje knjižnice območja si bomo medknjižnično naročene fotokopije posredovale preko elektronske pošte, s ciljem hitrejšega posredovanja in racionalnejše porabe obstoječih finančnih sredstev. Z namenom poenotenja MKI na nivoju celotnega knjižničnega sistema smo obstoječi dogovor uskladili z nacionalnim. Območno zbirko skupaj z e-viri bomo promovirali v medijih, na spletni strani knjižnice, na Facebook profilu knjižnice, s predstavitvami in prireditvami.

Medknjižnična izposoja – MKI - storitev

Medknjižnična izposoja (MKI) je potrebna in dragocena storitev slovenskih splošnih knjižnic. Z brezplačno MKI prebivalcem / uporabnikom zagotavljamo možnost enakopravnega dostopa do povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij, ne glede na velikost in stopnjo razvitosti knjižničnega območja, iz katerega prihajajo. Storitev v sedanjem obsegu – za končnega uporabnika brezplačna MKI na območju posamezne osrednje območne knjižnice – je med uporabniki priljubljena in uporabljana, kaže pa se potreba po (brezplačni) izposoji tudi iz knjižnic izven uporabnikovega matičnega knjižničnega območja. Končni cilj je zagotavljanje brezplačne MKI za uporabnike splošnih knjižnic na nivoju celotnega knjižničnega sistema, med vsemi splošnimi knjižnicami, storitev pa je nadalje mogoče vključiti tudi v mednarodno dobavo / dostopnost gradiv in kopij. Izvajalec poštnih / logističnih storitev je Pošta Slovenije (nova pogodba je bila sklenjena za obdobje od **1. 5. 2022 do 30. 4. 2025**). Zaposleni v Koroški osrednji knjižnici koordiniramo storitev MKI za potrebe vseh osrednjih območnih knjižnic. Tudi v letu 2023 bomo v KOK Ravne koordinirali nadgradnjo storitev MKI za potrebe vseh osrednjih območnih knjižnic. Omogočali bomo dostop do gradiva z brezplačno medknjižnično izposajo za končnega uporabnika na območju, saj je to ena izmed temeljnih dejavnosti, ki jih nudimo kot OOK z namenom zagotavljanja povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva za območje. KOK Ravne bo koordinirala sodelovanje pri vseh dogovorjenih aktivnostih na nivoju OOK, ki jih bomo izvajali v zvezi z nadgradnjo storitve MKI.

³ Ministrstvo bo v okviru načrtovanih programskih vsebin za prvo nalogo upoštevalo zlasti:

- nakup domačih in tujih licenčnih elektronskih virov ter
- izvajanje brezplačne medknjižnične izposoje za končnega uporabnika.

Specifikacija programskih stroškov	Zaprošeni znesek MK (v evrih)	Drugi viri (v evrih)	Skupaj
Nakup licenčnih elektronskih virov	6.000	3.000	9.000
MKI (medknjižnična izposoja)	3.000		3.000
Stroški skupaj:	9.000	3.000	12.000

Obrazložitev programskih stroškov:

Nakup licenčnih elektronskih virov 9.000 € (Arhiv Večera 3.500 €, PressReader 5.500 EUR). Stroški medknjižnične izposoje za štiri osrednje knjižnice v mreži $750 \times 4 = 3.000$ EUR. Skupaj vsi stroški znašajo 12.000 €. Od tega bo ministrstvo financiralo 6.000 €, ostale stroške (3.000 €) bo pokrila knjižnica.

2. Nudjenje strokovne pomoči vsem knjižnicam svojega območja⁴

Vsebina:

S permanentnim svetovalnim delom bomo koordinirali razvoj knjižnične dejavnosti na območju 4 osrednjih knjižnic. V okviru knjižničnih dejavnosti, ki so skupnega pomena, bomo spodbujali enakomeren razvoj dejavnosti na našem območju, usklajeno delovanje knjižničnega informacijskega sistema, izboljšanje organiziranosti, učinkovitosti in uspešnosti knjižnic.

S srečanji in primeri dobre prakse bomo spodbujali sodelovanje med knjižnicami in skupaj reševali morebitne težave.

Izvajali bomo izobraževanja in svetovanja ter povezovanja na območju: področje IKT opreme in uporabe e-virov ter izposoja e-knjig, formalna obdelava knjižničnega gradiva (predvsem domoznanskega), prispevanje zgodb in prispevkov partnerjev za vnos na portal Kamra in vnašanje vsebin na Album Slovenije. OOK KOK Ravne bo organizirala oz. pripravila strokovna srečanja oz. izobraževanja ter sestanke, svetovanje, med drugim tudi strokovno srečanje, na katerem bomo osrednje knjižnice na območju seznanili z odločbo ministrstva in usklajenim vsebinskim in finančnim programom za 2023 ter poročilom o delu in doseženih rezultatih v letu 2022; strokovna srečanja, na katerih bomo obravnavali, seznanjali in svetovali pri različnih strokovnih vprašanjih; se trudili strokovna priporočili uresničevati v praksi; srečanja na predlog knjižnic območja, na katerih bomo svetovali pri strokovnih vprašanjih knjižnic na območju; projektih za najstnike, prenos praks z različnih izobraževanj; strokovno srečanje, na katerem bomo z osrednjimi knjižnicami na območju oblikovali predloge za program nalog in skupnega delovanja na območju 2023. Spodbujali bomo udeležbo na izobraževanjih bodisi v fizični obliki ali na daljavo, ki jih bo za vse pripravil Učni center MKL.

Razvijanje skupnih dejavnosti s knjižnicami območja je zastavljeno dolgoročno. To sodelovanje se je v preteklih letih izboljšalo in doseženi rezultati so spodbudni za nadaljnje delo. Aktivno bomo še naprej sodelovali pri promociji e-virov, pri projektu digitalizacije in projektu Kamra. Nekatere zelo uspešne dejavnosti iz preteklih letih bomo nadaljevali in razvijali naprej. V letu 2023 bo KOK koordinirala naslednje skupne dejavnosti: **za uporabnika brezplačno medknjižnično izposojeno na območju in skupne aktivnosti »Lahko branje«, »Bodi kul - beri ful« ter »Knjižne mišice«.**

Knjižnicam na območju bomo vseskozi na voljo za pomoč pri različnih težavah v zvezi z IKT opremo, posredovali jim bomo novosti ter koristne informacije glede računalniške opreme. Na voljo jim bomo tudi za svetovanje na področju načrtovanja in vzdrževanja računalniških sistemov. Na območju OOK bomo tudi v letu 2023 omogočali oddaljen dostop do izbranih

⁴ Ministrstvo bo v okviru načrtovanih programskih vsebin za drugo nalogo upoštevalo zlasti tiste, povezane s koordinacijo dejavnosti in projektov splošnih knjižnic za knjižnični sistem (kar vključuje tudi kompetenčne vsebine, ki omogočajo razvoj in optimizacijo delovanja določenega področja ali storitve v mreži splošnih knjižnic, kot so npr. skupni knjižnični portali).

elektronskih virov. Kot prejšnja leta bomo promovirali uporabo sodobnih spletnih storitev v povezavi s knjižnico (e-knjige, zvočne knjige, izposoja slovenskih filmov preko BSF, mCobiss in Cobiss+, Dobre knjige, ...) in drugimi informacijami spletnih portalov Kamre in dLib-a. Uporabnike bomo seznanjali z novostmi na različne načine (promocije, letaki, izobraževanja, osebna svetovanja, ...). Posebna pozornost bo namenjena novostim na tehnološkem področju in novim storitvam. Informatik bo aktivno sodeloval v delovni skupini sistemskih administratorjev OOK ter informacije posredoval knjižnicam na območju.

V obsegu seznanitve z območnimi nalogami in storitvami območne knjižnice bomo koordinirali izvajanje mentorstva za knjižnične delavce začetnike in študente bibliotekarstva na območju. Pomoč in koordinacijo pri izvajanju mentorstva naša osrednja knjižnica nudi knjižnicam na območju že ves čas in še naprej se bomo trudili, da se v praktično usposabljanje začetnikov v stroki in študentov vključijo vse knjižnice na območju in vsi možni razpoložljivi strokovni kadri.

Z drugimi OOK bomo aktivno sodelovali pri:

1. Kamra, nosilec Osrednja knjižnica Celje, vključili se bomo v vse aktivnosti v zvezi s portalom in sodelovali na sestankih urednikov (regijska urednica) ter v nadzornem odboru (direktorica) ter pri izobraževanjih za vnos na postal. Območna urednica bo sodelovala pri koordinaciji dodajanja vsebin na območju, pregledu nad regionalnimi vsebinami, redakciji in potrjevanjem objave regijskih vsebin, nadzoru in dodeljevanju privilegijev za vnos vsebin, pomoči zunanjim partnerjem pri kreiranju vsebin, organizaciji regijskih izobraževanj za delo na portalu, sodelovanju z glavnim uredništvom, oblikovanju predlogov za izboljšanje oblike in vsebine portala, vnašanju digitalnih vsebin, udeležil se bo vsaj dveh sestankov regijskih urednikov (Zoom) in Festivalu Kamra v Osrednji knjižnici Celje.

2. Brezplačna medknjižnična izposoja za končnega uporabnika na vseh območjih, nosilec OOK Koroška osrednja knjižnica, usklajevali bomo vse potrebne postopke, sklepali dogovore z ostalimi deležniki projekta in skrbeli za pripravo dokumentov. Spremljali bomo izvajanje ter pripravljali analize storitve. Kompetenčna storitev MKI je podrobneje razložena pri načrtovanju izvajanja prve naloge: Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij.

3. Dobreknjige.si, nosilec Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper in Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica. Kot OOK bomo sodelovali pri spletnem portalu s priporočilno kakovostno literaturo (vnašanje novih knjig in sodelovanje v uredniškem odboru, komunicirali bomo z vnašalci na svojem območju (svetovanje, pomoč pri vnašanju, izvajanje predstavitev in izobraževanj, ipd.) ter redno spremljali njihove vnose. Uredniki bodo opravljali naloge v skladu z dokumentom Smernice za delo uredniškega odbora portala Dobreknjige.si, se udeležili vsaj 4 sestankov uredniškega odbora portala, dvakrat letno preverjali bibliografske zapise v skladu z dokumentom Izbor najboljšega vnašalca na portalu Dobreknjige.si in sodelovali pri izdelavi novega portala (testiranje v fazi nastajanja in posredovanje povratnih informacij oziroma predlogov izboljšav).

4. Obrazi slovenskih pokrajin, nosilec Mestna knjižnica Kranj, sodelovali bomo z vnosom vsebin (biografij) in izvajali regijsko uredništvo. Udeleževali se bomo sestankov uredniškega odbora portala (zoom), sodelovali pri predlogih za posodobitve portala, pregledovali in potrjevali nova biografska gesla svojega območja, pri organizaciji delavnice za vnašalce svojega območja, pridobivali nove vnašalce na svojem območju, komunicirali z uporabniki portala, promovirali portal v lokalnih medijih in na družbenih omrežjih knjižnice, posredovali prejeti promocijski material (zgibanke, kazalke, plakati) knjižnicam našega območja in koordiniral vse omenjene dejavnosti na območju.

5. Koordinacija dela storitev za uporabnike s posebnimi potrebami oz. ranljive skupine, nosilka knjižnica Mirana Jarca Novo mesto. Sodelovali in koordinirali bomo vse aktivnosti med uporabniki seniorji pri opredelitvi načinov in vsebine skupnega delovanja na našem območju.

6. Učni center MKL, za usposabljanje OOK in Info točka e-gradiv javnih oblasti, nosilec MKL, načrtujemo udeležbo na namenskih izobraževanjih, OOK bo koordinirala načrtovanje in udeležbo ter obveščanje na svojem območju.

7. Center za spodbujanje bralne pismenosti, nosilec Mariborska knjižnica, aktivno bomo sodelovali v delovni skupini in pri vseh aktivnostih. Delovna skupina se bo sestajala na tematskih srečanjih. Za vsako srečanje bodo članice potrebovale pripravo in po vsakem srečanju bodo imele zadolžitve za izvedbo določenih dogovorov. Vsakokrat bo potrebna vsebinska priprava (pregled gradiva, pridobivanje informacij).

8. Domoznanstvo, nosilec knjižnica Ivana Potrča Ptuj, sodelavki iz domoznanskega oddelka bosta sodelovali pri vseh nalogah, ki si jih je skupina začrtala, se udeležili izobraževanj, se vključevali v javno razpravo o problematiki zbiranja, hranjenja in posredovanja domoznanskega gradiva, trajnem ohranjanju digitalnega gradiva, obdelavi zapuščin in rokopisov, bibliografiji serijskih publikacij ... Skupina za domoznanstvo ima v letu 2023 načrtovane pomembne in obširne aktivnosti. Pri vseh bosta domoznanki iz KOK aktivno sodelovali.

9. Skupni portal splošnih knjižnic Knjižnice.si, nosilec Mariborska knjižnica. Sodelovali bomo v uredniškem odboru in oblikovanju uredniške politike, pri vnosu novih in dopolnjevanju obstoječih vsebin po posameznih tematskih področjih, optimizaciji delovanja portala, aktualizaciji vsebin na portalu, promociji portala v vseh vrstah medijev in na različnih dogodkih.

10. Koordinacija dela skupine sistemskih administratorjev, nosilec Mariborska knjižnica. Z namenom uresničevanja dokumenta Strateške usmeritve na področju IKT v splošnih knjižnicah za obdobje 2019–2028 in pomoč splošnim knjižnicam pri načrtovanju in usklajenem delovanju informacijske podpore bo informatičarka v letu 2023 sodelovala pri vseh planiranih nalogah skupine, se vključevala v trenutno najbolj pereče naloge in potrebe ter sodelovala pri obravnavanju rezultatov dela kompetenčnih vsebin s področja IKT.

11. Promocija območnosti, pridružili se bomo vsem aktivnostim, ki bodo namenjene skupni promociji OOK in aktivnosti koordinirali tudi na svojem območju.

12. Izvajali bomo izmenjavo dobrih praks med OOK.

Zaposleni OOK Koroška osrednja knjižnica so člani vseh delovnih skupin in uredniških odborov (direktorica je tudi članica Upravnega odbora Kamre). Redno se bodo udeleževali sestankov in aktivno sodelovali v delovnih skupinah, obveščali in koordinirali aktivnosti na našem območju.

Sodelovanje z Narodno in univerzitetno knjižnico v Ljubljani:

Z nacionalno knjižnico bomo sodelovali pri dopolnjevanju podatkov mreže splošnih knjižnic PAM, nakupu podatkovnih zbirk v sodelovanju s konzorcijem COSEC, preko katerega izvajamo nakup e-vira Press Reader, pri izvajanju zagotavljanja storitve oddaljenega dostopa do podatkovnih zbirk in pri koordinaciji izločanja in usmerjanja knjižničnega gradiva, ter posredovali sezname izločenega gradiva z območja.

Sodelovali bomo s Službo za digitalizacijo glede politike trajnega ohranjanja digitalnega gradiva in potencialnih rešitev na tem področju.

Tako zaposleni iz osrednje območne knjižnice kot tudi zaposleni iz splošnih knjižnic na območju se bomo udeleževali izobraževanj, ki jih bo nudila nacionalna knjižnica.

Koordinacija dejavnosti splošnih knjižnic za knjižnični sistem ter projektov na nacionalni ravni

V okviru koordinacije dejavnosti in projektov splošnih knjižnic za knjižnični sistem so načrtovani programski materialni stroški za načrtovane aktivnosti in izvedbo projektov.

Del programskih materialnih stroškov bo namenjen financiranju aktivnosti za usklajeno načrtovanje, usmerjanje, koordinacijo, podporo in evalvacijo dejavnosti (vključene v programih osrednjih območnih knjižnic) ter povezovanje s programi in cilji, sprejetimi v okviru Strategije razvoja splošnih knjižnic 2022-2027. Vodenje in financiranje projektov bo potekalo v sodelovanju z drugimi deležniki na področju dejavnosti splošnih knjižnic (MK, NUK, NSKD, ZBDS, COSEC in drugi) po prioritetah, kot nadaljevanje projektov, ki so že v teku, in novih, ki imajo podlago v navedeni Strategiji razvoja slovenskih splošnih knjižnic. Nov strateški dokument razvoja slovenskih splošnih knjižnic izhaja iz njihovega poslanstva in vključuje usmeritve Agende 2030 ter vseh ključnih razvojnih dokumentov RS. Pomembna aktivnost koordinacije dejavnosti splošnih knjižnic bo podpora uvedbi kompetenčnih centrov in kompetenčnih vsebin, ki za slovenski knjižnični prostor predstavljajo nov razvojni pristop.

Specifikacija programskih stroškov	Zaprošeni znesek MK (v evrih)	Drugi viri (v evrih)	Skupaj
Koordinacija dejavnosti in projektov za knjižnični sistem	5.000 €		5.000 €
Izvajanje vsebin za nudenje strokovne pomoči vsem knjižnicam območja	20.000 €	12.900	32.900 €
Programski stroški za izvajanje posebnih nalog OOK	33.000 €	17.869	50.869 €
Stroški skupaj:	58.000 €	30.769	88.769 €

Obrazložitev programskih stroškov:

Za izvajanje koordinacije dejavnosti in projektov splošnih knjižnic za knjižnični sistem predvidevamo programske stroške v višini 5.000 €, za izvajanje vsebin za nudenje strokovne pomoči vsem knjižnicam območja pa stroške v višini 32.900 €, programski stroški za izvajanje posebnih nalog bodo znašali 33.000 €. Skupni strošek za izvajanje nalog nudenja strokovne pomoči knjižnicam na območju in programski stroški za izvajanje posebnih nalog OOK znašajo 88.769 €. Ministrstvo bo pokrilo stroške v višini 58.000 €, ostale programske stroške 30.769 € bo pokrila knjižnica.

3. Koordiniranje zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva za svoje območje⁵

Vsebina:

Koordinatorica OOK Ravne bo koordinirala zbiranje informacij o zavezancih za obvezni izvod in v sodelovanju s splošnimi knjižnicami na območju zavezance za oddajo obveznega izvoda sproti, s posebnim dopisom, obveščala o zakonskih obveznostih za njegovo oddajo.

⁵ Ministrstvo bo v okviru načrtovanih programskih vsebin za tretjo nalogo upoštevalo zlasti projekte digitalizacije domoznanskega gradiva, pomembnega za območje OOK.

Dopis za zavezance bomo po dogovoru posredovali osrednjim knjižnicam, ki bodo potem na svojem območju lažje poskrbele za obveščanje in posredovanje informacij tako zavezancem kot tudi zaposlenim v KOK Ravne. Koordinatorica bo tudi NUK posredovala informacije o zavezancih za obvezni izvod, ki jih bomo pridobili s strani knjižnic na območju.

Trudimo se, da so informacije, ki jih nudimo našim uporabnikom, kvalitetne in dostopne. V lokalnem prostoru bomo koordinirali povezovanje posameznikov in organizacij ter z njimi sodelovali pri skupnih projektih in jih tudi koordinirali. Koordinirali bomo popularizacijo posebnih zbirk (domoznanske) z vodenji, ogledi, razstavami, spletno stranjo, portalom Kamra in dLib. Predstavljali bomo možnosti, ki jih ponujata domoznanska zbirka in lokalna bibliografija Koroške za izvedbo raziskovalnih in seminarskih nalog pri izbirnih vsebinah na Šolskih centrih Ravne in Slovenj Gradec-Muta ter osnovnih šolah na širšem območju. Z večjo domoznansko razstavo in manjšimi priložnostnimi razstavami bomo popularizirali gradivo iz posebnih zbirk na območju in koordinirali vodene ogleda za vse zainteresirane skupine.

Koordinirali bomo posebne tematske predstavitve digitaliziranega gradiva (dLib) in zgodbe na portalu Kamra v območnih knjižnicah. Tako bomo z vsebino digitaliziranega gradiva seznanili strokovne delavce knjižnic in hkrati tudi uporabnike in javnost na celotnem območju. Seveda pa se bomo, kljub boljšim epidemiološkim razmeram, trudili in del dejavnosti ohranili tudi na spletu (spletni dogodki, predstavitve, ogledi, ...) oz. jih izvajali vzporedno.

Koordinirali bomo bibliografsko obdelavo domoznanskega knjižnega in neknjižnega gradiva, člankov, drobnih tiskov, antikvarnega ter rokopisnega gradiva. Morebitne probleme bomo reševali sproti (strokovna srečanja, razgovori, informacije po telefonu, e-pošti). Koordinirali bomo (med knjižnicami območja) pomoč in svetovanje pri obdelavi zahtevnejšega gradiva oz. gradiva z njihovega lokalnega območja in na to temo zanje pripravili izobraževanje. Načrtujemo več svetovanj, ki jih bomo sorazmerno z epidemiološkimi razmerami, prenesli na spletne medije (Zoom), e-pošto, telefon ...

V okviru območnosti že redno izvajamo normativno kontrolo imen domoznanskih avtorjev. Na našem območju pa bomo koordinirali bibliografsko obdelavo domoznanskega gradiva in normativno kontrolo oz. osrednjim knjižnicam nudili strokovno pomoč pri razreševanju identitete domačih avtorjev in gesel.

Koordinatorica za domoznanstvo bo aktivno sodelovala v okviru delovne skupine za domoznanstvo, ki jo vodi Knjižnica Ivana Potrča Ptuj. Sodelovali bomo pri vseh načrtovanih aktivnostih, izobraževanjih za leto 2023 in aktivno prispevali svoj delež k skupnemu napredku. Načrtujemo dva do tri sestanke delovne skupine domoznancev OOK, v živo ali preko spleta. Skrbeli bomo za pretok aktualnih informacij s področja domoznanstva med OK in za strokovno sodelovanje z drugimi sorodnimi ustanovami in združenji (muzeji, arhivi, ZBDS).

Kamra:

Sodelovali bomo pri razvijanju, vzdrževanju in koordinaciji portala KAMRA, koordinirali delo v regiji, pridobivali in povezovali aktivne partnerje, dodajali vsebine ter izvajali redakcijo. Na območju Koroške poleg osrednje območne knjižnice delujejo tri osrednje knjižnice, v zadnjem času se je kot aktivni partner pri vnosu domoznanskih novic pridružila Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec. Knjižnica Dravograd in Knjižnica Radlje ob Dravi zaradi pomanjkanja kadra same ne vnašajo vsebin na portal, so pa vsekakor pripravljene prispevati vsebine, ki jih vnaša območna urednica. Med sodelujočimi inštitucijami izstopa Koroški pokrajinski muzej, ki redno sodeluje s kvalitetnimi vsebinami, ki jih kot zgodbe na portal vnese območna urednica. Aktivno navezujemo stike z lokalnimi društvi in s posamezniki - zbiralci domoznanskega gradiva ter publicisti. V letu 2023 načrtujemo vnos štirih novih digitalnih zbirk. Udeleževali in sodelovali bomo na izobraževanjih, sestankih in delovnih skupinah ter v uredniškem odboru portala Kamra. V letu 2023 ne načrtujemo organiziranega usposabljanja za nove vnašalce vsebin s koroškega območja. S potencialnimi novimi vnašalci vsebin bo potekalo svetovanje individualno, preko telefona ali video povezav.

Obrazi slovenskih pokrajin

Urednica portala Obrazi slovenskih pokrajin na našem območju bo aktivno sodelovala v okviru delovne skupine urednikov (za koordiniranje in portal je sicer pristojna/zadolžena Mestna knjižnica Kranj). Prispevali bomo nova gesla za portal in koordinirali ter obveščali potencialne vnašalce na območju (Koroška in Koroška v Avstriji) o izobraževanjih ter jim svetovali in pomagali pri morebitnih težavah in vprašanjih.

Digitalizacija:

Projekt digitalizacije je posebej obrazložen v prilogi 2.

Promocija območnosti:

Nadaljevali bomo s promocijo in predstavitvami vseh nalog OOK, posebnostmi Koroške osrednje knjižnice kot območne knjižnice (predstavitve v knjižnicah, medijih ...). Uporabnike in širšo javnost bomo seznanjali z dostopom do e-virov, ki je zagotovljen za vse splošne knjižnice in njihove enote na območju. Promovirali bomo portal Obrazi slovenskih pokrajin. Dejavnosti in storitve bomo predstavili javnosti na tiskovnih konferencah in drugih prireditvah. Predvsem pa virtualno na spletni strani knjižnice in FB profilu knjižnice.

Popularizirali bomo domoznansko zbirko s posebnimi zbirkami z vodenji, ogledi, razstavami, spletno stranjo, objavami v medijih ... Predstavljali bomo možnosti, ki jih ponujata domoznanska zbirka in lokalna bibliografija Koroške za izvedbo raziskovalnih in seminarskih nalog. Z večjo domoznansko razstavo bomo popularizirali gradivo iz naših posebnih zbirk in organizirali vodene ogledne.

Osrednjim knjižnicam in uporabnikom na območju bomo ponudili možnost posebnih tematskih predstavitev digitaliziranega gradiva. Tako bomo z vsebino digitaliziranega gradiva seznanili strokovne delavce knjižnic in hkrati tudi uporabnike in javnost na območju. V Koroški osrednji knjižnici so podobne predstavitve gradiva iz posebnih zbirk že ustaljena praksa.

Prav tako bomo javnosti predstavljali vsebine na portalu KAMRA.

Promovirali bomo skupno spletno stran slovenskih splošnih knjižnic Knjiznice.si in vse dejavnosti in storitve, povezane z delovanjem osrednjih območnih knjižnic.

Specifikacija programskih stroškov	Zaprošeni znesek MK (v evrih)	Drugi viri (v evrih)	Skupaj
Digitalizacija	12.440 €		12.440 €
Stroški skupaj:	12.440 €		12.440 €

Obrazložitev programskih stroškov:

Digitalizacijo za naše gradivo bo izvajal izbrani zunanji partner. Načrtujemo digitalizacijo cca. 17.000 strani kar pomeni 0,60 € na stran + 22 % DDV = 12.440 €

4. Usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva s svojega območja

Vsebina:

Tudi izločanje in odpis knjižničnega gradiva predstavljata pomemben element za izgradnjo kakovostne in učinkovite knjižnične zbirke. Uspešnost izločanja in odpisa gradiva se meri z aktualnostjo zbirke, z obratom zbirke, pa tudi z zunanjim videzom gradiva v zbirki. Prav aktualnost zbirke je poleg izbora gradiva, ki ga uvrščamo v zbirko, zelo odvisna od izločanja in odpisovanja gradiva. Cilj je ustrezna knjižnična zbirka v vsaki knjižnici na območju in ustrezno usmerjanje izločenega gradiva na območju. Koroška osrednja knjižnica bo, kot že vsa leta doslej, izloženo in

odpisano gradivo z območja usmerjala. Pri koordinaciji izločanja in usmerjanja knjižničnega gradiva bomo ravnali v skladu z Navodili za izločanje in odpis knjižničnega gradiva Narodne in univerzitetne knjižnice in Navodil za izločanje in odpis knjižničnega gradiva Koroške osrednje knjižnice. Pričakujemo vsaj po en seznam izločenega gradiva letno iz vsake splošne knjižnice na območju. Seznime izločenega gradiva bomo posredovali Narodni in univerzitetni knjižnici, nato bomo z njimi samostojno razpolagali. Tudi sicer bomo pri vprašanju izločanja in odpisa knjižničnega gradiva individualno svetovali knjižnicam na območju.

Specifikacija programskih stroškov	Zaprošeni znesek MK (v evrih)	Drugi viri (v evrih)	Skupaj
Usmerjanje izločanja	0 €		0 €
Stroški skupaj:	0 €		0 €

Obrazložitev programskih stroškov:

Nalogo usmerjanja izločenega gradiva bomo koordinirano izvajali kot vsako leto, posebej pa za sredstva programskih stroškov na tej postavki ne zaprašamo, saj so všteta v specifikacijo stroškov pri splošnih programskih stroških za izvajanje posebnih nalog OOK.

II. Specifikacija stroškov (v EUR)⁶

Program OOK za leto 2023	MK	Drugi viri	Skupaj
Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij	9.000 €	3.000	12.000 €
Nudenje strokovne pomoči vsem knjižnicam svojega območja	58.000 €	30.769	88.769 €
Koordiniranje zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva za svoje območje	12.440 €		12.440 €
Usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva s svojega območja	0 €		0 €
STROŠKI SKUPAJ	79.440 €	33.769 €	113.209 €

Program dejavnosti Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika kot območne knjižnice je pripravljen v sodelovanju vseh koroških splošnih knjižnic (potrjen na sestanku območnih knjižnic) in je sestavni del letnega programa in finančnega načrta Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem za leto 2023.

Pripravil(a): Simona Šuler Pandev

Datum:

žig

Podpis odgovorne osebe:

⁶ Podrobnejša specifikacija stroškov programa OOK za leto 2023 v posebni prilogi.

PRILOGA 1: Načrt kompetenčne vsebine

Podatki o načrtovani kompetenčni vsebini:

Naziv	Kompetenčni center za lahko branje
Izvajalec	Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem
Partner(ji)	<p>Pri izvajanju storitev in dejavnosti na področju lahkega branja zaposleni v Koroški osrednji knjižnici sodelujemo z različnimi organizacijami in posamezniki, kar pripomore k dejavnejšemu vključevanju ranljivih ciljnih skupin v družbo. Sodelujemo s/z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Centrom za usposabljanje, delo in varstvo CUDV Črna na Koroškem, - Društvom upokojencev Ravne na Koroškem, - Medgeneracijskim centrom Ravne na Koroškem, - Domom starejših Na Fari, Prevalje, - Društvom invalidov Mežiške doline, - Društvom Altra, - Ozaro Slovenije, Pisarno za informiranje in svetovanje Ravne na Koroškem, - Osnovno šolo Juričevega Drejčka Ravne na Koroškem, - MOCIS, Centrom za izobraževanje odraslih Ravne na Koroškem, - Centrom za socialno delo Ravne na Koroškem, - Zavodom RISA, Centrom za splošno, funkcionalno in kulturno opismenjevanje, - Zvezo Sožitje - zvezo društev za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Slovenije, - Društvom za prilagojeno obliko komunikacij Labra, - Integra Inštitutom, Inštitutom za razvoj človekovih potencialov, - Univerzo v Mariboru, Pedagoško fakulteto (UM PEF), - šolskimi in splošnimi knjižnicami na območju.
Pridobljen status kompetenčnega centra	Da. Leta 2022 smo od komisije za kompetenčne centre Združenja splošnih knjižnic pridobili status kompetenčnega centra za lahko branje.
Utemeljitev potrebe po kompetenčni vsebini	<p>V Sloveniji pri razvoju in uporabi koncepta lahkega branja zaostajamo za severnimi in zahodnimi evropskimi državami, zato nujno potrebujemo nova znanja, metode in didaktična gradiva, njihovo razširitev ter sistematično ureditev področja.</p> <p>Po podatkih različnih raziskav, tudi mednarodnih, več kot 25 % odrasle populacije ne dosega pričakovane stopnje bralnih in pisnih spretnosti ob zaključku osnovne šole. Podobno ugotavlja Andragoški center Slovenije, ki je leta 2016 objavil rezultate mednarodne raziskave o kompetencah odraslih – PIAAC 2016. Po teh podatkih ima vsak četrti odrasli</p>

	<p>prebivalec Slovenije slabše razvite bralne spretnosti, kar je precej pod povprečjem držav članic Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD). V okviru dvoletnega projekta (2017-2019) Lahko je brati: razvoj temeljnih usmeritev, metod, didaktičnih gradiv in spremljajočih orodij za lahko branje v Sloveniji smo v okolju, kjer deluje Koroška osrednja knjižnica, izvedli anketo in na podlagi dobljenih rezultatov ugotovili, da so potrebe po razvoju tega področja velike. Pri svojem delu opažamo tudi vedno večje povpraševanje po tovrstnem gradivu. Vsi ti rezultati in izkušnje nakazujejo, da ranljive ciljne skupine za aktivno vključevanje v družbo potrebujejo razvoj lahkega branja.</p> <p>Tudi drugim knjižnicam svetujemo, da najprej analizirajo okolje in na podlagi dobljenih rezultatov ugotovijo potrebe, ki so izhodišča za nadaljnji razvoj.</p> <p>Pomena razvoja področja lahkega branja se morajo zavedati tudi ustanove in društva, ki z lahko berljivimi informacijami lažje dosežejo svoje uporabnike in delajo z njimi, jih informirajo, dajejo nasvete in imajo od tega koristi. Po drugi strani učinkoviteje identificirajo potrebe svojih uporabnikov, pridobijo nove člane in razširijo svojo ponudbo glede na potrebe in želje ranljivih ciljnih skupin. Na ta način gradimo inkluzivno skupnost.</p>
<p>Opredelitev ciljne skupine uporabnikov na širšem območju</p>	<p>Splošne knjižnice so pomembne kulturne institucije v lokalnih skupnostih ter hkrati izobraževalna in informacijska središča, ki ustvarjajo pogoje za razvoj posameznika in njegovo aktivno vključevanje v družbo.</p> <p>Prebivalci, ki so iz različnih razlogov slabše pismeni, potrebujejo lahko branje za funkcioniranje v družbi. Z dostopom do informacij uporabnik lažje komunicira z okoljem, kar preprečuje frustracije in omogoča zadovoljevanje potreb in uresničevanje pravic. Samo informirani uporabniki, ki jim je omogočena učinkovita komunikacija, so lahko aktivno vključeni v družbo na vseh področjih (kultura, sociala, zdravstvo, izobraževanje itd.). Ciljna skupina so uporabniki lahkega branja, ki jih razvrščamo v dve skupini:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ljudje, ki zaradi različnih oviranosti trajno potrebujejo lahko berljive informacije in publikacije (npr. ljudje, ki doživljajo disleksijo, motnjo v duševnem razvoju, motnje avtističnega spektra, demenco ali afazijo, osebe z nevropsihičnimi težavami, gluhi in naglušni, gluho-slepi, slepi in slabovidni itd.), - Ljudje, ki imajo slabše razvito veščino branja ali slabo poznajo jezik in sčasoma mogoče ne bodo imeli več potrebe po lažje berljivih tekstih (npr. priseljenci, neizkušeni bralci, otroci, ki svoje jezikovne kompetence šele razvijajo ...).
<p>Usklajenost načrtovane</p>	<p>Koroška osrednja knjižnica omenjeno kompetenčno vsebino izvaja samostojno.</p>

vsebine med knjižnicami ⁷	
Pričakovani splošni cilji	<p>Pričakovani splošni cilji so naslednji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - večja prepoznavnost področja lahkega branja na lokalnem, in območnem nivoju tako med uporabniki kot strokovno javnostjo, - enotno delovanje knjižnic na področju lahkega branja, - povečan vpliv območnih knjižnic na nadaljnji razvoj splošnih knjižnic, - strokovno usposobljeno knjižničarsko osebje, -okrepitev sodelovanja z različnimi organizacijami (organizacije s področja vzgoje in izobraževanja, varstva ljudi z ovirami, varstva starejših, centrov za izobraževanje odraslih itd.) in posamezniki, - dejavnije vključevanje ranljivih ciljnih skupin v aktivnosti knjižnic, - enotno komunikacijsko in računalniško opremljanje, - enotno opremljanje knjižničnega gradiva (piktogrami, vsebinska in formalna obdelava).
Pričakovani izvedbeni cilji v letu 2023	<ul style="list-style-type: none"> - priprava in objava strokovnih priporočil za razvoj lahkega branja na področju knjižničarstva, - dostopnost besedil na spletni strani Koroške osrednje knjižnice v lahkem branju, - priprava in objava strokovnega članka in poljudnih člankov na področju lahkega branja, - izvedba delavnic za uporabnike lahkega branja (izobraževanje za samostojno uporabo knjižnice, predstavitev ponudbe in dejavnosti itd.), - izobraženi strokovni delavci – knjižničarji (izobraževanje s področja lahkega branja, predstavitev in izbor literature, delo z uporabniki ranljivih ciljnih skupin itd.), - svetovanje splošnim knjižnicam pri izvajanju storitev in dejavnosti za uporabnike lahkega branja, - redno strokovno spremljanje novosti na izbranem področju in razvojno delovanje, - sodelovanje pri prijavih na različne projekte, - priprava, dopolnjevanje in posredovanje seznama gradiva v lahkem branju za odrasle, - dopolnjevanje zbirke Berem zlahka z novim gradivom, - skrb za promocijo, - izpeljava vseh storitev in dejavnosti, ki so namenjene ranljivim ciljnim skupinam in so našteje v razdelku Načrtovane aktivnosti v letu 2023.
Načrtovane aktivnosti v letu 2023	<p>Pričakovane cilje v letu 2023 bomo izpeljali z načrtovanjem in izvajanjem naslednjih aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ob vpisu brezplačna članarina, - podaljšan rok izposoje (po dogovoru), - podaljšan rok rezervacije (po dogovoru), - priprava seznama gradiv v lahkem branju,

⁷ V primeru, da v načrtovani kompetenčni vsebini sodeluje več knjižnic, le-te sredstva načrtujejo v sorazmernih deležih.

	<ul style="list-style-type: none"> - izbira in pomoč »osebnega knjižničarja«, - individualno izobraževanje za samostojno uporabo knjižnice, - računalniško opismenjevanje (akcija »E-seniorji« in po individualnem dogovoru), - bralne skupine, - bralna srečanja po dogovoru, - Knjižnica na obisku: dostava knjig po pošti ali na dom, - Knjižna paberkovanja: mesečna srečanja starejših ob knjigah, - Korošci pa bukve beremo: bralna značka za odrasle, ki poteka tudi v lahkem branju in vključuje stanovalce domov starejših in varstveno delovnih centrov, - tematska predavanja, - vodenje po knjižnici, - bibliopedagoške ure, - priprava, dopolnjevanje in posredovanje seznamov gradiva v lahkem branju za odrasle (seznam je dosegljiv na spletni strani Koroške osrednje knjižnice https://www.knjiznica-ravne.si/kompetencni_center_za_lahko_branje/seznam-literature/), - izdelava strokovnih priporočil za razvoj lahkega branja na področju knjižničarstva, - predelava besedil na spletni strani Koroške osrednje knjižnice v lahko branje, - izobraževanje delovne skupine Kompetenčnega centra, - priprava strokovnega in poljudnih člankov na področju lahkega branja, - izvedba delavnic za uporabnike lahkega branja (izobraževanje za samostojno uporabo knjižnice, predstavitev ponudbe in dejavnosti itd.), - izvedba izobraževanj za strokovne delavce – knjižničarje (izobraževanje s področja lahkega branja, predstavitev in izbor literature, delo z uporabniki ranljivih ciljnih skupin itd.), - svetovanje splošnim knjižnicam pri izvajanju storitev in dejavnosti za uporabnike lahkega branja, - redno strokovno spremljanje novosti na izbranem področju in razvojno delovanje, - sodelovanje pri prijavih na različne projekte, - skrb za promocijo.
Terminski načrt	<p>Aktivnosti bomo izvajali vse leto, večina je kontinuiranih. Izobraževanje za strokovne delavce naše knjižnice bomo izvedli v prvi polovici leta, za strokovne delavce splošnih knjižnic in ostalo zainteresirano javnost do konca leta. V letu 2023 bomo pripravili strokovni članek in objavili dva poljudna članka.</p>
Način izvedbe	<p>Načrtovane aktivnosti bomo izvedli za to področje usposobljeni bibliotekarji, in sicer z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organiziranjem, vodenjem in izvajanjem zgoraj naštetih aktivnosti tako za uporabnike kot strokovne delavce,

	<ul style="list-style-type: none"> - pregledom literature in pripravo strokovnih priporočil za razvoj lahkega branja na področju knjižničarstva, - priredbo besedil na spletni strani Koroške osrednje knjižnice v lahko branje.
<p>Zagotavljanje nadzora nad kakovostjo izvedbe</p>	<p>Kakovost bomo preverjali s pomočjo kazalnikov in kriterijev za dostopnost knjižnic (ti so bili izdelani v okviru projekta Lahko je brati in so predstavljeni v strokovni monografiji Lahko je brati: lahko branje za strokovnjake). V nadaljevanju so navedeni temeljni oz. osnovni kazalniki in kriteriji, ki jih po potrebi vsaka knjižnica dopolnjuje glede na okolje, v katerem deluje.</p> <p>Kazalniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - število enot in naslovov knjižničnega gradiva v lahkem branju, - letni prirast števila enot v lahkem branju – nakup, - število izposojenih enot knjižničnega gradiva v lahkem branju, - število storitev, dejavnosti in projektov, namenjenih vključevanju uporabnikov s posebnimi potrebami, - število organiziranih obiskov knjižnice, - število organizacij iz lokalnega okolja, s katerimi knjižnica sodeluje. <p>Kriteriji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostop do knjižnice in knjižničnih prostorov, - dostop do gradiva in informacij, - ustrezna postavitev gradiva v lahkem branju, - opremljenost z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo, - ustrezno izobražen in usposobljen knjižnični kader, ki se stalno strokovno izpopolnjuje.
<p>Pričakovani učinki na razvoj knjižnične dejavnosti na širšem območju</p>	<p>Med glavne pričakovane pozitivne učinke štejemo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - boljša prepoznavnost področja lahkega branja na lokalni in območni ravni med javnostjo in strokovno javnostjo, - enotno delovanje knjižnic na področju lahkega branja, - enotno komunikacijsko in računalniško opremljanje, - enotno opremljanje knjižničnega gradiva (piktogrami, vsebinska in formalna obdelava), - povečan vpliv območnih knjižnic na nadaljnji razvoj splošnih knjižnic, - strokovno usposobljeno knjižničarsko osebje, - priprava in izvajanje skupnih projektov, - dejavnejše vključevanje ranljivih ciljnih skupin v aktivnosti knjižnic, - okrepitev sodelovanja z različnimi organizacijami (organizacije s področja vzgoje in izobraževanja, varstva ljudi z ovirami, varstva starejših, centrov za izobraževanje odraslih itd.) in posamezniki.
<p>Pričakovana dostopnost rezultatov za</p>	<p>Med glavne pričakovane pozitivne učinke štejemo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - boljša prepoznavnost področja lahkega branja na lokalni in območni ravni med javnostjo in strokovno javnostjo,

<p>uporabnike na širšem območju</p>	<ul style="list-style-type: none"> - enotno delovanje knjižnic na področju lahkega branja, - enotno komunikacijsko in računalniško opremljanje, - enotno opremljanje knjižničnega gradiva (piktogrami, vsebinska in formalna obdelava), - povečan vpliv območnih knjižnic na nadaljnji razvoj splošnih knjižnic, - strokovno usposobljeno knjižničarsko osebje, - priprava in izvajanje skupnih projektov, - dejavnejše vključevanje ranljivih ciljnih skupin v aktivnosti knjižnic, - okrepitev sodelovanja z različnimi organizacijami (organizacije s področja vzgoje in izobraževanja, varstva ljudi z ovirami, varstva starejših, centrov za izobraževanje odraslih itd.) in posamezniki.
<p>Načrtovane oblike predstavitve rezultatov</p>	<p>Rezultate delovanja na področju lahkega branja bomo promovirali s pomočjo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spletne in Facebook strani knjižnice in Instagrama, - objave poljudnih in strokovnih člankov, - organizacije razstav in dogodkov, ki javnost opozarjajo na lahko branje, - predstavitve na konferenci, posvetu ali srečanju, - sodelovanja pri projektih, - izvedbe sodelovalnih dogodkov z lokalnimi društvi in organizacijami (CUDV Črna na Koroškem, Zavod Risa, Društvo Altra, Društvo upokojencev Ravne na Koroškem itd.), - izvedbe delavnic za uporabnike lahkega branja (izobraževanje za samostojno uporabo knjižnice, predstavitev ponudbe in dejavnosti itd.), - izvedbe izobraževanj za knjižničarje (izobraževanje s področja lahkega branja, predstavitev in izbor literature, delo z uporabniki ranljivih ciljnih skupin itd.).
<p>Nadaljnje razvojne možnosti načrtovane vsebine</p>	<p>Ko govorimo o razvoju in uporabi koncepta lahkega branja, Slovenija zaostaja za severnimi in zahodnimi evropskimi državami. Po podatkih različnih raziskav, tudi mednarodnih, več kot 25 % odrasle populacije ne dosega pričakovane stopnje bralnih in pisnih spretnosti ob zaključku osnovne šole. Tudi podatki mednarodne raziskave o kompetencah odraslih – PIAAC 2016 kažejo, da ima vsak četrti odrasli prebivalec Slovenije slabše razvite bralne spretnosti, kar je precej pod povprečjem držav članic Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj. Rezultati raziskav in izkušnje nakazujejo, da so potrebe po razvoju tega področja velike. Knjižnice morajo na tem področju poskrbeti, da imajo primerno zbirko gradiva, storitve in dejavnosti, ki so dostopne uporabnikom lahkega branja, ter promocijo. Prav tako bi morale imeti po vzoru severnih in zahodnih držav v lahko branje prirejene svoje spletne strani. Pomembno je tudi stalno strokovno izpopolnjevanje strokovnih delavcev. Kot že omenjeno, lahko z raziskovanjem, izobraževanjem in promocijo dosežemo enotno delovanje slovenskih splošnih knjižnic na tem področju.</p>

Ocena stroškov (v EUR)	32.900 €
---------------------------	----------

Kratka predstavitev načrtovane kompetenčne vsebine (500–1000 znakov brez presledka):

Ranljive ciljne skupine potrebujejo lahko branje, saj so le z njim dostopnimi in razumljivimi informacijami aktivno vključene v različna področja družbenega življenja. Tako lažje komunicirajo z okoljem, olajšano je tudi njihovo zadovoljevanje potreb in uresničevanje pravic. Pomembnosti vključevanja vseh v družbo se zavedamo tudi v Koroški osrednji knjižnici.

Nudimo paleto posebnih in prilagojenih storitev za uporabnike ranljivih ciljnih skupin, ki jo sproti dopolnjujemo in izboljšujemo v sodelovanju z uporabniki – testnimi skupinami iz partnerskih organizacij. S prilagoditvami in novimi storitvami sproti seznanjamo zainteresirane. Beležimo in spremljamo kazalnike za dostopnost knjižnice in na tej osnovi načrtujemo prilagoditve.

Urejeno imamo posebno zbirko Berem zlahka. Tam so na voljo bralni pripomočki, kot so elektronska lupa, bralna očala, računalnik s slušalkami.

Gradivo v zbirki je urejeno po shemi: brajica, disleksija, lahko branje, večji tisk, znakovni jezik, zvočne knjige. Za jasnost smo vsaki skupini dodali slikovno oznako - piktogram. S profesionalnim oblikovalcem smo pripravili učinkovito celostno grafično podobo, ki jo brezplačno nudimo vsem knjižnicam v prizadevanju za enotno delovanje na področju lahkega branja.

Za izboljšanje teh storitev se bomo še naprej redno izobraževali; hkrati ostajamo diseminacijski center za vse trenutne in potencialne partnerje, ažuriramo seznam lahkega branja, prirejamo tekste, ki so pomembni za knjižnične uporabnike, v lahko branje. Tako sodelujemo pri uresničevanju temeljnih vrednot EU o dostojanstvu, avtonomnosti, enakosti in vključenosti ljudi s posebnimi potrebami.

Specifikacija in obrazložitev stroškov

<i>Specifikacija stroškov načrtovane kompetenčne vsebine</i>	znesek v EUR
Lahko branje-izvajanje načrtovanih vsebin	32.900 (od tega 12.000 knjižnica)
Stroški skupaj	32.900 € (od tega 12.000 knjižnica)

Kratka obrazložitev stroškov: Obseg načrtovanih aktivnosti na področju omenjenih kompetenčnih vsebin za leto 2023, tudi glede na realizacijo aktivnosti v preteklih letih, znaša v tem letu 32.900 €. Ministrstvo bo pokrilo stroške v vrednosti 20.000 €, ostale stroške v vrednosti 12.000 € pa bo pokrila knjižnica.

PRILOGA 2: Načrt projekta digitalizacije domoznanskega gradiva Podatki o načrtovanem projektu digitalizacije⁸:

Naziv	Digitalizacija časopisa Naš tednik
Izvajalec	Nosilec digitalizacije je OOK, digitalizacijo pa bo izvedel zunanji partner z dolgoletnimi izkušnjami in referencami, z akreditacijo Arhiva Slovenije, ki bo nudil kvalitetno in ugodno storitev.
Partner(ji)	Knjižnica Radlje ob Dravi, Knjižnica Dravograd, Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec, Slovenska študijska knjižnica Celovec, NUK Ljubljana
Utemeljitev potrebe po digitalizaciji	Potreba po digitalizaciji slovenske periodike je pomembna tako za naše širše območje kot tudi za nacionalni nivo. Z njo se nadaljuje kontinuiteta že začete digitalizacije knjižničnih zbirk (v tem primeru periodike) s širšega območja in hkrati tudi na nacionalnem nivoju (dogovor vseh slovenskih knjižnic, da se v daljšem obdobju iz domoznanskih zbirk na vseh območjih digitalizira vsa slovenska periodika). Z digitalizacijo konkretnega časopisa smo pričeli že v prejšnjih dveh letih (digitalizirali smo 44 letnikov) in s tem povečujemo možnosti priprave informacijskih vsebin za uporabnike s strani knjižničarjev na celotnem območju kot tudi na nacionalnem nivoju. S tem se poveča možnost dostopa do digitalne vsebine konkretnega časopisa z enega mesta (dLib) in se hkrati omogoči dostop do gradiva, ki ga v fizični obliki ne hrani nobena druga knjižnica na območju (in tudi večina knjižnic v Sloveniji ne). Digitalizacija konkretnega gradiva bo vsekakor prispevala k podpori in bolj usklajenemu razvoju splošnih knjižnic na širšem območju, prispevala bo tudi k zmanjševanju razlik v razvoju knjižnične dejavnosti na območju in bo služila kot pomoč knjižničarjem iz splošnih knjižnic na območju in širše pri pripravi analitičnih informacij z različnih področij ter kot podpora dostopanju do konkretnih virov. Hkrati bo med seboj povezala več partnerjev (del gradiva se bo pridobil iz drugih knjižnic in s tem bomo v največji možni meri popolnili številke, letnike, ki so v območni zbirki pomanjkljivi). S tretjim delom digitalizacije bomo zaključili digitalizacijo omenjenega časopisa.
Navedba prioritete	1. Prioriteta – Naš tednik
Pričakovani cilji	Pričakovani cilji so v prvi vrsti podpora usklajenemu razvoju splošnih knjižnic na območju in širše ter zmanjševanje razlik v razvoju knjižnične dejavnosti na območju in nacionalnem nivoju. Z digitalizacijo bomo zagotovili popolno dostopnost omenjenega časopisa z enega mesta v digitalni obliki in omogočili zagotavljanje širšega in prostega dostopa knjižničarjem na širšem območju in tudi na nacionalni ravni (posledično pa seveda uporabnikom) do konkretne digitalne vsebine. Istočasno bomo z digitalizacijo tudi zaščitili

⁸ Prilogo je potrebno izpolniti za vsak projekt posebej.

	<p>originale ter trajno ohranili del slovenske kulturne dediščine (starejša periodika). Pričakujemo tudi izgradnjo digitalnih arhivskih in oglednih kopij za trajno hranjenje in možnost uporabe le-teh v namene raziskovanja, priprave razstav na območju, objav, izdaj raznih monografij, zbornikov.</p> <p>Pridobili bomo verodostojne in kakovostne digitalne kopije: originale optimizirane za dolgotrajno ohranjanje (arhivske kopije) ter operativne kopije optimizirane za uporabo. Z večjo možnostjo uporabe omenjenega gradiva v digitalni obliki z enega mesta pričakujemo tudi povečanje statistike ogledov (dLib): vpogledov v vsebino in v metapodatke.</p> <p>Pričakovan cilj je tudi sodelovanje z različnimi knjižnicami, ustanovami (ki hranijo tovrstno gradivo) na območju in na nacionalnem nivoju in s tem zagotavljanje najbolj popolnih kompletov digitalizirane periodike. Na območju bomo tudi povečali promocijo digitalne knjižnice in s tem tudi posebnih območnih zbirk na Koroškem.</p>
Načrtovano število digitaliziranih strani oziroma skenogramov	17.000 strani
Načrtovano število digitaliziranih predmetov (enot)	11 letnikov
Način izvedbe	Digitalizacija pri zunanjem izvajalcu
Terminski načrt	Prva polovica leta 2023 (do meseca julija) – priprava in obdelava gradiva, pridobitev tehnične dokumentacije in digitalizacija na zunanji lokaciji; druga polovica leta (do meseca septembra 2023) pregled skenogramov in oddaja gradiva za dLib.
Zagotavljanje nadzora nad kakovostjo izvedbe	Gradivo bo digitaliziral zunanji izvajalec s certifikatom o revizijski skladnosti in z akreditacijo Arhiva Republike Slovenije. Naša informatičarka in seveda strokovnjaki z NUK (dLib) pred objavo preverijo skenograme oddanega gradiva, ki morajo ustrezati določenim merilom in kvaliteti in so določena že s tehnično dokumentacijo in UNESCO smernicami.
Način zagotovljene dolgotrajne hrambe	Arhivski in ogledni skenogrami se hranijo na zunanjem (eksternem) disku; v prihodnje predvidevamo vnos arhivskih skenogramov gradiva v repozitorij NUK-a.
Zagotavljanje dostopnosti digitaliziranega gradiva uporabnikom	Digitalizirane vsebine bomo vključili na portala dLib in/ali Kamra, dosegljive bodo tudi v knjižnici (zunanji disk). Gradivo bo kot vir informacij dostopno vsem knjižnicam na območju in v Sloveniji, njihovim članom, uporabnikom, knjižničarjem, raziskovalcem, študentom. <p>Pričakujemo, da bo digitalizacija konkretnega gradiva prispevala k podpori in bolj usklajenemu razvoju splošnih knjižnic na širšem območju, prispevala bo tudi k</p>

	<p>zmanjševanju razlik v razvoju knjižnične dejavnosti na območju in služila kot pomoč knjižničarjem iz splošnih knjižnic pri pripravi analitičnih informacij z različnih področij ter kot podpora dostopanju do konkretnih virov.</p> <p>Pričakujemo predvsem zagotavljanje popolne dostopnosti do kompletnih letnikov časopisa v digitalni obliki in s tem zaščita originalov. Z digitalizacijo bomo prispevali k trajnem ohranjanju slovenske kulturne dediščine in prispevali k doseganju skupnega cilja vseh slovenskih knjižnic tudi v prihodnje. To pa je digitalizacija in prost dostop do vse slovenske periodike, izgradnja oglednih in arhivskih kopij za nadaljnjo uporabo (razstave, reprodukcije za razne objave ...). Pričakujemo sodelovanje z drugimi knjižnicami in institucijami, ki hranijo tovrstno gradivo (in s tem popolnitev vseh letnikov, števil ...). Zagotoviti želimo večje možnosti promocije tega gradiva, digitalne knjižnice in s tem knjižničnih območnih posebnih zbirk; dodati gradivo na dLib in/ali portal Kamra in s tem zagotoviti večjo dostopnost do gradiva in pomoč pri pripravi informacij za vse knjižničarje na območju in širše, člane knjižnic, uporabnike, študente, raziskovalce. Pričakujemo, da bo vse to doprineslo k pridobitvi verodostojnih in kakovostnih digitalnih reprodukcij: originalov optimiziranih za dolgotrajno ohranjanje (arhivske kopije) ter operativnih kopij optimiziranih za uporabo. Pričakovano je tudi povečanje statistike ogledov (dLib): vpogledov v vsebino in v metapodatke.</p>
Načrtovane oblike predstavitve rezultatov	Promocijo digitaliziranega gradiva bomo izvajali na spletni strani knjižnice, na družabnih omrežjih (Youtube, Facebook), z objavo člankov oz. prispevkov v lokalnih medijih (časopisi, radio, lokalna TV), predstavitve digitaliziranega gradiva in izobraževanje knjižničarjev o digitaliziranem gradivu po osrednjih knjižnicah in drugih sorodnih institucijah na območju, promocija predavanj na družbenih omrežjih v zvezi z omenjeno tematiko.
Načrtovana cena/skenogram (v EUR)	0,60 € /17.000 + 22% DDV
Ocena stroškov skupaj (v EUR)	12.440 €

Kratka predstavitev vsebine predlaganega projekta digitalizacije (500–1000 znakov brez presledka):

Koroška osrednja knjižnica, v dogovoru z ostalimi knjižnicami našega območja, že nekaj let digitalizira koroško periodiko (časopise, časnike, revije), ki je izhajala na našem širšem območju. Sem spada tudi periodika, ki je izhajala na delu Koroške, ki se je po plebiscitu (leta 1920) priključil Avstriji. Digitalizirali smo precej časopisov in revij z našega (Slovenija) in zamejskega področja. Naš tednik je neprekinjeno izhajal od leta 1949 do 2003 v Celovcu na avstrijskem Koroškem. Imel je pomembno vlogo v življenju slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Pri vseh koroških zamejskih časopisih gre za njihov neprecenljiv pomen v smislu dragocenega gradiva, prispevkov o naši (Koroški) preteklosti, kot vira informacij in podatkov, ki so bili v preteklosti in bodo tudi v prihodnje služili kot bogat vir informacij za naše člane oz. uporabnike s širšega knjižničnega

območja. Poleg tega predstavljajo tudi možnosti sodelovanja z različnimi drugimi raziskovalnimi institucijami na območju, arhivi, muzeji ...

Potreba po digitalizaciji slovenske periodike in konkretnega časopisa je pomembna tako za naše širše območje kot tudi za nacionalni nivo. Z njo se nadaljuje kontinuiteta že začete digitalizacije knjižničnih zbirk (v tem primeru periodike) s širšega območja in hkrati tudi na nacionalnem nivoju (dogovor vseh slovenskih knjižnic, da se v daljšem obdobju iz domoznanskih zbirk na vseh območjih) digitalizira vsa slovenska periodika. Z digitalizacijo konkretnega časopisa smo pričeli že v prejšnjem letu (digitalizirali smo 44 letnikov) in s tem povečujemo možnosti priprave informacijskih vsebin za uporabnike na celotnem območju (vse knjižnice) kot tudi na nacionalnem nivoju. S tem se poveča možnost dostopa do digitalne vsebine konkretnega časopisa z enega mesta (dLib) in se hkrati omogoči dostop do gradiva, ki ga v fizični obliki ne hrani nobena knjižnica na območju (in tudi večina knjižnic v Sloveniji ne). Digitalizacija konkretnega gradiva bo vsekakor prispevala k podpori in bolj usklajenemu razvoju splošnih knjižnic na širšem območju, prispevala bo tudi k zmanjševanju razlik v razvoju knjižnične dejavnosti na območju in služila kot pomoč knjižničarjem iz splošnih knjižnic na območju in širše pri pripravi analitičnih informacij z različnih področij ter kot podpora dostopanju do konkretnih virov od doma (sploh v času epidemioloških razmer, ki zmanjšujejo možnost fizičnega dostopa do gradiva, ki se lahko prebira le v čitalnicah). Hkrati bo med seboj povezala več partnerjev (del gradiva se bo pridobil iz drugih knjižnic in s tem bomo v največji možni meri popolnili številke in letnike, ki v območni zbirki manjkajo). **S tem projektom bomo (v tej zadnji tretji fazi) popolnoma zaključili digitalizacijo omenjenega časopisa.**

Specifikacija in obrazložitev stroškov

Specifikacija stroškov načrtovanega projekta digitalizacije	znesek v EUR
0,60 € /17.000 + 22% DDV	12.440 €
Stroški skupaj	12.440 €

Kratka obrazložitev stroškov:

Načrtujemo digitalizacijo 17.000 strani po ceni 0,60 €. Z 22% DDV znaša skupna vsota 12.440 €.